

לקראת יום השלושים להירצחו
של הקדוש הגאון רבי משה טברסקי זצ"ל הי"ד:

"לעשות רצונך אלוקי חפצתי"

סופר "הפלס" בשיחה רוויית דמעות אודות קצות חייו העילאיים ודרכי עבודתו בקודש של הגאון רבי משה טברסקי זצ"ל, במעונו של יבלח"א גיסו הגאון רבי אברהם אורנשטיין שליט"א, מר"י ביתר עילית, ובהשתתפות בני משפחה נוספים • "רבי משה זצ"ל קיבל על עצמו לחיות את כל חייו עם תחושה אחת ויחידה: לעשות את רצון ד"

הרב ישעיהו ויין

לפני שפותחים בשיחה אודות גיסי הגאון רבי משה זצ"ל, וטרם שבאים לדבר אודות דרגתו הגבוהה ודרך עבודת הקודש שלו, מוכרחים להדגיש, כי ככל שחולף הזמן וככל שמתודעים יותר ויותר לאישיותו הייחודית מבינים, כי חי בתוכנו איש אלוקים מורם מעם, שבחיי חיותו לא זכינו להכירו כלל וכלל. תמיד ידענו כי מדובר בגאון, מתמיד וצדיק נשגב, תמיד הכרנו שמדובר ב'אדם גדול' ממש, אולם במשך ימי השבעה ואף לאחר מכן, כששומעים את אינספור העובדות והסיפורים מפי תלמידיו ומקורביו, כששומעים עוד ועוד פנים שהיו בגדר נעלמים מאתנו, עומדים כולנו בהשתאות ובהתפעלות כיצד הצליח רבי משה זצ"ל להסתיר כל כך את דרגותיו העילאיות ולתת לכולנו תחושה שהוא חלק מעמנו, במילים אלו מבקש יבלח"א גיסו הגאון רבי אברהם אורנשטיין שליט"א להדגיש בתחילת שיחתו אודות הקדוש רבי משה טברסקי הי"ד.

שעת לילה שבין שלישי לרביעי, השבוע. סופר בטאון עולם התורה זכה לשבת במחיצתם של בני המשפחה במעונו של הגיס הגדול יבלח"א הגאון שליט"א, לשמוע, להאזין ולקבל מעט מושגים על יהודי מורם מעם, שזכה לעמול ולהתייגע כל חייו בדרך אל הפסגות הגבוהות ביותר בעבודת ד' - ולקדש את ה' במותו. שיחה שנערכה למעלה משעתיים, ובסיומה חשנו כי אולי נגענו באפס קצהו של הנפטר הקדוש הי"ד. אנו תקווה שהצלחנו להעביר לקוראנו ולו מעט ממה שחשנו אנו בשיחה המרגשת והמאלפת.

בדברי הפתיחה צוין כאן, כי רק לאחר פטירתו מצליחים להבין מעט את גדלותו ודרגתו. תוכלו בבקשה להסביר את כוונתכם?

אחד מאחייניו שיחיו מסביר: אתן לכם דוגמא קטנה שתוכל לשפוך מעט אור על עוצם גדלותו. חמותו, הרבנית ברמן ע"ה אשת חבר לגאון הגדול רבי אבא זצוק"ל, שהתה בביתו בתקופה האחרונה קודם פטירתה, ורבי משה זצ"ל טיפל בה במסירות שלא ניתנת לתיאור כלל וכלל. באחת ההזדמנויות התבטאה חמותו הרבנית ע"ה, כי איננה מצליחה להבין מתי רבי משה זצ"ל ישן, שהרי בכל פעם שמתעוררת באמצע הלילה, בין אם זה בשעה 2:00 בלילה ובין אם זה בשעה 4:00 לפנות בוקר היא רואה אותו יושב ליד השולחן כשראשו ומחשבותיו מצויים בתוך הגמרא, מבלי שהבחין בכלל בנעשה סביבו...

עד שהסתבא ע"ה סיפרה זאת, איש מקרב בני המשפחה בדרגה מעט יותר רחוקה, גם הקרובים ביותר, כלל לא ידע שרבי משה זצ"ל כמעט אינו ישן במהלך היממה, ואיש כלל לא תיאר לעצמו שכך הוא נוהג במשך עשרות רבות בשנים. כל זה, כאמור, התגלה רק באקראי, לאחר שהסתבא ע"ה סיפרה זאת בהתפעלות.

וכך היו כל חייו ממש. פתאום שמענו מפלוני שרבי משה לומד כל יום במשך שנים רבות בבית כנסת מסוים במשך תשע שעות רצופות מבלי לקום ממקומו, ולפתע נודע לנו כי בימי שיש הארוכים של הקיץ הוא

שב לביתו מבית הכנסת רק מאוחר מאוד. בימי השבעה התברר לפתע, כי תלמיד פלוני למד עמו ביום מסוים בשבוע בין השעה 2:15 ל-2:45 בצהריים, ולאמוני הייתה קביעות עמו בשעה 10:20 בערב עד השעה 10:45, וכן הלאה וכן הלאה. חשבון מהיר הראה, כי היו לו בערך שלושים! חברותות לשבוע, אך הכל נודע ממש "במקרה", ואלמלי מישו סח בפנינו כמסיח לפי תומו, הרי שהעובדות הכל כך "פשוטות" אצלו לכאורה לא היו מתגלות לעולם.

כך מעולם לא דיבר על ענייני "קבלה" שבהם עסק עם מורו ורבו המובהק הגאון הצדיק רבי ישראל אליהו וינטרויב זצ"ל, וכמעט אף פעם לא "נתפס" לומד בכתבי האר"י זיע"א, כשבאחת ההזדמנויות נשאל על ידי מי מקורביו אם בקי בעניינים אלו השיב על אתר כשבת צחוק נראתה על פניו: כן, אני יודע מה זה "קבלה", זריקה, הולכה וכדו'... לגיסיו ולאחייניו נודע, כי במשך כל ימות השבוע בין השעות 2:00 ל-3:00 בצהריים היה רבי משה זצ"ל לומד עם שתי קבוצות כל אחת חצי שעה, וכך מדי יום היה לומד עם שתי הקבוצות היומיות נושאים שונים לגמרי ממרחבי התורה הקדושה.

הגר"א אורנשטיין שליט"א מוסיף ומחדד: נראה כי אצל רבי משה זצ"ל זה היה בגדר של "רצון יראיו יעשה". הוא כל כך רצה והשתוקק לברוח מן הכבוד, עד שהקב"ה מילא את משאלות לבו. ידוע בשם מרן הס"ק בעל החפץ חיים זיע"א, שתמא על דברי חז"ל האומרים שהבורח מן הכבוד הכבוד רודף אחריו, והרודף

אחר הכבוד הכבוד בורח ממנו, ואם שניהם, גם הבורח מן הכבוד וגם הרודף אחר הכבוד, נותרים הם בלא כבוד, אם כן, מה ההבדל ביניהם? אלא ביאר החפץ חיים, כי ההבדל הוא, שבשעת פטירת האדם, כשאנו יכול לברוח עוד מן הכבוד, אז הכבוד משיגו. אצל רבי משה זצ"ל סוף בריחתו מן הכבוד הגיעה לקיצה בשעת פטירתו. אז נודעו לפתע מעט מן המעט מדרגותיו.

בלתי לד' לבדו

הרמב"ם בהלכות יסודי התורה (פ"ה, ה"י) אומר: "וכן בל' הפורש מעבירה או עשה מצוה לא מפני דבר בעולם לא פחד ולא יראה ולא לבקש כבוד אלא מפני הבורא ברוך הוא, כמניעת יוסף הצדיק עצמו מאשת רבו, הרי זה מקדש את השם". כך ממש ראינו אצל רבי משה זצ"ל. הוא עבד את הקב"ה כי כך צריך לעשות. הוא קיים את התורה כי כך צריך לעשות. כל חשבון אחר לא עניין אותו, וכל שיקול נוסף לא תפס אצלו מקום. מכך נבעו כל דקדוקי המצוות שלו, ומכך הגיעו אליו כל דרגותיו. כל מהלך חייו היה אחד ויחיד, "לעשות רצון אביו שבשמים". ללא כל חשבונות ומחשבות זרות, אם כך צריך לעשות, זה בדיוק מה שעושים.

רבי משה זצ"ל היה מספר, כי בוועד הראשון ששמע ממורו ורבו הגה"צ רבי ישראל אליהו וינטרויב זצוק"ל אמר מורו ורבו זצוק"ל, כי אדם צריך לחיות כמו חוני המעגל. מחד גיסא להיות מה שנקרה "איש

נסיכים ולעבוד את הקב"ה בפנים. רק הוא וריבונו של עולם יודעים מה קורה בתוך העיגול. וכך הוא נהג כל חייו.

לאחר נישואיו הוא למד כחמש שנים בכולל במונסי שבארה"ב. באחד מן הימים הוא שמע שבזמן הבא הולכים ללמוד בארץ אצל חמיו הגאון הגדול רבי אבא ברמן זצוק"ל מסכת בבא מציעא, והחליט לנסוע לארץ הקודש. אך הייתה לו דילמה בעניין, שכן מצד אחד רעייתו הרבנית תבלח"א עצמה אז לקראת לידה, ומצד שני, היא לא רצתה שבעלה הגדול ימתין בארה"ב ויפסיד את תחילת הזמן אצל אביה הגדול זצוק"ל. אך לבסוף היא החליטה שעלייתו בתורה חשובה יותר מכל, והיא שלחה אותו לבד לארץ כשהיא נותרת בארה"ב. וכך הוא שהה כאן במשך חודשיים לבדו כשהוא עולה ומתעלה ללא גבולות. רק לאחר הלידה עברה המשפחה לארץ הקודש. בשנת תשמ"ז הוא חפץ להתעלות יותר והחליט לנסוע לחדוש אלול למנציסטר שבאנגליה לשהות במחיצתו של הגאון הצדיק רבי יהודה זאב סגל זצוק"ל, וכך עשה. מראש חודש אלול עד כמעט ערב ראש השנה הוא נסע מביתו למנציסטר. הוא היה "מבקש השם" בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו ממש, ולכן כששמע על שיחה ייחודית על ידי משפיע רוחני הנאמרת בזמן סעודה שלישית במרחק הליכה רגלי רב מביתו, לא היסס לרגע. וכך נהג במשך מספר שנים כשהיה צועד מדי שבת בשבתו בזמן סעודה שלישית מביתו שבשכונת הר נוף המרוחקת כדי לקבל עוד דברי מוסר ויראה מאחד המשפיעים שליט"א הנאמרת במרכז העיר ירושלים.

בכלל, כל לילה לא היה עולה על יצועו לפני שהחליט בדיוק באיזו שעה צריך הוא לקום והיכן יתפלל. כשהיה שב לביתו מדי ערב לא לפני השעה 11:00, היה מתיישב דבר ראשון ללמוד עשרים דקות, ורק לאחר מכן היה נפנה לאכול ולהתעניין בשלומם של בני ביתו. הייתה לו כמין שליטה עצמית ייחודית, וכך פעל בכל דרכיו והליכותיו. כשאביו זצ"ל נפטר, היה זה במוצאי יום כיפור. רבי משה זצ"ל ליווה אותו בדרכו האחרונה מארה"ב לארה"ק, ויצא לו לשבת שבעה רק יום וחצי. רבי משה זצ"ל היה מאוד שבור מהפטירה, אך סמוך לחג ממש הוא נכנס לחדר על מנת להכין עצמו לחג, ובני ביתו הופתעו כשראוהו מלא שמחה. לתמיהת רעייתו הרבנית תבלח"א כיצד השתנה הכל לפתע, השיב בפשטות אופיינית: הלא כך נאמר בתורה, "ושמחת בחגך", וממילא לא שייך אחרת.

תמיד ידענו כי מדובר בגאון, מתמיד וצדיק נשגב, תמיד הכרנו שמדובר ב'אדם גדול' ממש, אולם במשך ימי השבעה ואף לאחר מכן, כששומעים את אינספור העובדות והסיפורים מפי תלמידיו ומקורביו, כששומעים עוד ועוד פנים שהיו בגדר נעלמים מאתנו, עומדים כולנו בהשתאות ובהתפעלות כיצד הצליח רבי משה זצ"ל להסתיר כל כך את דרגותיו העילאיות ולתת לכולנו תחושה שהוא חלק מעמנו

דעת הרעיה.

אחד האברכים בישיבתו סיפר, כי היה פעם בחור שלמד עם רבי משה זצ"ל בין הסדרים וגילה כי רבי משה לא אוכל ארוחת צהריים, והחליט לנהוג כמותו ולוותר על ארוחת הצהריים בישיבה. משגיח הישיבה הבחין בכך והתעניין בקשר להנהגתו החדשה, והבחור הסביר כי כך ראה שרבי משה טברסקי נוהג. ניגש המשגיח לרבי משה והעיר לו כי הבחור עלול חלילה להיות חלש וחולה. למחרת הגיע רבי משה עם סנדוויץ' והראה לבחור כי גם הוא אוכל... תלמידיו אף הבינו כי אינו אוכל משום "פשוט" אין לו זמן לאכול, ולא משום דרגות כאלו ואחרות בעבודת הבורא שלו.

אם בכל ימות השבוע הוא מיעט מאוד בשינה, הרי שבשבת קודש מיעט עוד הרבה יותר. בשבת האחרונה לחייו הבחין בנו ילח"א באביו זצ"ל שנרדם על הגמרא, ומחשש שמא יעירו פסע בשקט בבית. לפתע התעורר אביו זצ"ל והבין כי נעשתה כאן פעולה על מנת שלא להעירו. הוא

שאתה עמי חסד שאינך מעירני? אדרבה, היית צריך להעירני כדי שלא אפסיק מלימודי.

על קידוש השם

אחיו רבי מאיר שליט"א הגדיר זאת במשפט ייחודי: יש יהודי שחייו אינם ישרים כפי שהקב"ה חפץ, אך אם הוא קידש את השם בפטירתו, הרי שזה מתקן אותו. יש יהודי שחייו היו ישרים וחי כרצון ד', הרי שאם קידש את השם בפטירתו הוא מתעלה יותר ויותר, אבל יש יהודי שכל חייו היו קידוש ד', ואך טבעי הוא שיסיים את חייו בקידוש ד'. כך היה רבי משה זצ"ל. אם אפשר כך לומר, הרי שכמעט טבעי היה שהוא יסיים כך את חייו העילאיים. כל ימיו היה רגיל לדבר על זה, וכל חייו היה חי כך. לפני שנתיים הוא מסר שיחה בישיבתו, שבה עמד על החובה להידבק בקב"ה מול כל הניסיונות והפיתויים המצויים ברחוב. תוך כדי שיחתו הוא ציין שאיננו יודעים מה ילד יום, ויכול להיכנס ערבי ולהרוג אפילו באמצע בית מדרש. כך הוא חי כל ימיו.

היה זה ביום ו' ערש"ק פרשת אמור, כחצי שנה לפני פטירתו, שאל רבי משה זצ"ל במהלך שיעור שמסר, הרי ישנה הלכה שאם מכריחים אדם לעשות עבירה מסוימת בפני עשרה, הוא חייב למסור את הנפש. ואם כן, אולי יהיה חיוב על אחד מן העשרה לברוח ובכך לא יהיו עשרה, והיהודי יהיה פטור מלמסור נפש? ורבי משה זצ"ל הגיב: ואני שואל הפוך. אולי אם יש רק תשעה אנשים שיצאו החוצה ויקראו בקול רם, א צענטער, א צענטער. צריכים מניין לקידוש השם. הוא תמיד סיפר כי במלחמת המפרץ הייתה אזעקה באמצע תפילת שמונה עשרה, וכולם ברחו מבית הכנסת, רק מורו ורבו הגה"צ רבי ישראל אליהו וינטרויב זצוק"ל נותר לעמוד לפני קונו, וכשנשאל מה ראה לנהוג כך, השיב: ממה נפשך, אם הטיל לא יפגע בי, מה יש לברוח? ואם נגזר עלי למות מהטיל, מה יותר טוב מלמות באמצע שמונה עשרה. רבי משה זצ"ל היה נוהג להביא את דברי המהר"ם מרוטנבורג שמי שמת על קידוש השם אינו מרוגש כאב, וכראיה לכך ציין המהר"ם מרוטנבורג, כי בכל הדורות, כאשר יהודים הובלו למיתתם לא צעקו כלל מכאב.

חביבות המצוות

חביבות מיוחדת הייתה אצל רבי משה זצ"ל לכל מצוות התורה. בעבורן

ובעדן היה מוכן לשלם כל הון שבעולם. היה לו מנהג להחליף לכבוד שבת את כל בגדיו ממש, ובאחת השבתות, לאחר שירד מביתו שש קומות ברגל, הבחין לפתע כי הכיפה שעל ראשו איננה זאת הייחודית של שב"ק. רבי משה זצ"ל לא התעצל, הוא שב ועלה את שש הקומות שוב רק כדי להחליף את כיפתו לזאת המיוחדת לשבת.

באחד מימי שישי שמע את רעייתו הרבנית תבלח"א שחה באזני עוזרת הבית, כי חסרות לה עדיין חלות לשבת. רבי משה זצ"ל קפץ כנשון נחש ומיהר לרוץ בעצמו לקנות את החלות. כיצד אפשר לתת למישהו אחר את הזכות לקנות חלות עבור שבת?! כך בימי החנוכה הוא הכין לבד את הנרות על אף הקושי הרב שבדבר שכן הוא הקפיד להדליק נרות חנוכה במספר מקומות שונים, אך בשום פנים ואופן לא הסכים שמישהו אחר יכין במקומו את הנרות.

בכל יום מימי חג הסוכות היה יוצא מביתו מוקדם בבוקר, בחג עצמו היה צועד רגלי, ובחול המועד נוסע משכונת הר נוף עד שכונת עזרת תורה, שם היה מנענע באתרוגיו של אחד מחשובי השכונה שהיו ברשותו כעשרה אתרוגים. רבי משה זצ"ל היה מתפלל שם שחרית וחזור חזרה לשכונת הר נוף. בחג עצמו היה מתחיל המסע הרגלי בשעה 3:30 לפנות בוקר. באחת השנים אמר לבנו יבלח"א לאחר ששבו מההליכה הארוכה: אל תחשוב שבגלל שהלכנו ברגל ועשינו את כל הטרחה הגדולה הזאת אנחנו טובים יותר מאחרים. אנחנו עשינו זאת מפני שכך נראה לנו להדר במצווה, אך זה בשום אופן לא אומר שמשום כך אנו טובים יותר מאחרים. בכלל, בכל החומרות וההנהגות בהן נהג לא ביקש ולא דרש מאחרים כלום. הכל היה עניינו הפרטי מבלי שעירב או שיתף איש.

ביתו היה פתוח להמוני שבורי לב שהיו מתארחים דרך קבע בביתו

תשעה באב הקודם הוא היה בבית החולים עם אחד מנכדיו והבחין שם ביהודים טובים המחלקים אוכל לפני הצום, ובשנה הבאה, האחרונה לחייו, הוא ביקש מרעייתו הרבנית תליט"א אם תוכל לעזור לו בהנהגה טובה שחשב לחלק גם כן בערב תשעה באב לאלו השוהים ליד מיטת קרוביהם, וכך צעדו שניהם בבית חולים בערב תשעה באב וחילקו אוכל לזקוקים לכך.

שנה אחת אף החליט כי עליו לעבוד יותר על מידת החסד והתחיל לאסוף מצרכים ל"יד אליעזר" והעבירם ליעדם. רבי משה זצ"ל, עם כל גדולותו העצומה, התמדתו וגאונותו עבר בבתיים, אסף וחילק מצרכים לפי כתובות שקיבל. הנהגה טובה זו נמשכה כעשרים שנה.

ספר מוסר חי

פעם תקפוהו כאבי גב חזקים מאוד, והוצע לו להחליף את המזון שעליו ישן במשך זמן קצר מאוד ביממה, אך הוא סירב והסביר כי אם ישנה מיטה שהיא כמו קבר, הרי שהקבר יהיה בע"ה נוח כמו מיטה. כך נהג גם כשביקשו להחליף את הריפוד הישן של כיסאות ביתו. רבי משה זצ"ל הסכים בשמחה, רק ביקש שאת הכיסא שלו ישאירו כמו שהוא ולא יחליפו. הכל היה רק לעצמו בלבד. על אף שהוא עצמו מיעט מאוד במאכלים וכמעט שלא הכניס לפיו מאומה, הוא מאוד שמח לראות כיצד בני ביתו אוכלים מאכלים ערבים וטעימים, והיה מרבה לברכם בהנאה בלתי מוסתרת.

בשנה אחת שערב פסח חל בשבת הוא חש בכאבים עצומים. רעייתו תחי' ביקשה להבהיל אמבולנס, אך רבי משה זצ"ל ממש נבהל ומנע זאת בכל תוקף. לאחר שראתה כי כאביו הולכים וגוברים היא פנתה אליו שוב והציעה להזמין אמבולנס. רבי משה

בשבת, רק תנסה לחפש איזה איש הצלה באזור. בני משפחתו שיחיו יצאו לחפש, ולפתע כמו במקרה עבר ברחוב אחד ממתנדבי ההצלה. לאחר שבדקו קבע באופן מידתי כי מוכרחים להובילו במהירות האפשרית לבית החולים. רבי משה ירד ברגל שש קומות על אף המאמץ, וכשראה את האמבולנס שכבר הספיק להגיע פרץ בבכי תמרורים על כך שנאלץ "לחלל" את השבת. כשהגיע לבית החולים התברר כי היו לו אבנים בכליות. רבי משה זצ"ל לא בכה מכאבי התופת שאפפוהו, הוא בכה רק כשראה שנאלצו לחלל בגינו שבת.

מצוות כיבוד אב ואם שלו וכן כיבוד חמיו וחמותו היו ספר מוסר חי. הוא הפקיר את עצמו ואת ביתו בעבורם ולימד את רעייתו הרבנית תליט"א, כי בכל פעם שהוריה מבקשים משהו, תאמר מיד "הנני", על אף שפעמים מדובר היה בצורך לעזוב את כל ענייני הבית ולשהות לידם או ללוותם לענייניהם. אמו תחי' סיפרה, כי פעם בעת ששהתה בביתו הבחינה, כי בכל פעם שהיא נכנסת לחדר בו הוא שהה, התרומם רבי משה זצ"ל ונעמד מלוא קומתו, ומאחר שהיא סירבה להטריחו ולהפריעו מלימודו היא נמנעה מלהיכנס לחדר.

פרק מיוחד במינו היה הדאגה והמסירות שלו לתלמידיו. לפני שהחל לשמש כמגיד שיעור בישיבת "תורת משה" הוא קיבל על עצמו שבכל פעם שתלמיד ייגש לדבר עמו או לשאול אותו שאלה בלימוד הוא יענה לו. לאחר שבע עשרה שנים שאל אותו בנו יבלח"א האם עמד בזה, ורבי משה זצ"ל השיב בשמחה כי ב"ה זכה לעמוד בקבלה שלו בהצלחה.

תלמידיו העריכוהו והעריצוהו, אולם הוא כמעט לא חש בכך. באחת משיחותיו עמד על כך שיש עניין להתפלל במקום רוחני, היכן שמתפלל יהודי גדול שעושה רושם רוחני על המקום, ומי שמתפלל שם זוכה לכון יותר טוב בתפלתו. התלמידים החלו לחייך והבינו שמדבר כביכול על עצמו, אך הוא עצמו לא הבין מדוע הם מחייכים וחשב שכוונתם מפני שנראים דבריו כלקוחים מ"וורט" כלשהו. רבי משה זצ"ל החל להסביר להם כמתנצל כי כך משמע גם ב"נפש החיים" לרבינו חיים מוואלוז'ין זיע"א, אך ציבור השומעים חייך יותר והבין את גודל ענוותנותו שאיננו מבין מדוע הם מחייכים.

אספר לכם עובדה מפעימה שתוכל

כללי תלמידים: באחד מן הימים נודע לו כי אחד התלמידים שבישיבתו מתעתד ללכת ללמוד בקולג'. רבי משה זצ"ל ארגן מניין אנשים ונסע עמם בשעת חצות הלילה לשריד בית מקדשנו הכותל המערבי, וכך גמרו ביחד את כל ספר התהילים להצלחתו של אותו תלמיד לבל יעזוב חלילה את הישיבה הקדושה. הנהגה זו נעשתה, אגב, ללא שהתלמיד המדובר ידע בכלל מכל העניין והטרחה שטרח רבו בעבורו.

"ייחד לב"

לסיום, מבקש בן שיחנו יבלח"א הגאון רבי אברהם אורנשטיין שליט"א לחדד: ישנם רבים שיתמהו בוודאי, הרי מדובר היה ביהודי גדול משכמו ולמעלה שיכול לצום או לישון מעט מאוד ביממה, ואם כן מה שייך כל זה אלינו, יהודים המתקשים לחיות חיי פרישות וצמצום שכאלו? יש להשיב בדבריו של מרן הגר"ח שמואלביץ זצוק"ל. הנה בתפילת גשם נאמר: "ייחד לב וגל אבן מפי באר מים וגו' בעבורו אל תמנע מים", שזה הולך על יעקב אבינו ע"ה, שב"ייחד לב" שלו הצליח להרים את האבן הכבדה מעל פי הברא. ותמה מרן הגר"ח שמואלביץ, הרי ברש"י בפרשה משמע שיעקב אבינו הצליח להרים את האבן בכוח גבורתו כמו מסיר הפקק מעל גבי בקבוק ולא ב"ייחד לב"? מבאר מרן הגר"ח זצוק"ל, שכשיש שריפה אדם מקבל לפתע כוחות אדירים לפעול לכבותה. ומדוע? היכן היה כוחו הגדול בסתם יום רגיל? אלא כאשר זה בוער לו, הוא מקבל כוחות גדולים ומסוגל להרים גם עשרה טון, ואמנם יש לו כוחות, אך הם חבויים והוא לא יודע עליהם. ואם כן, מי ש"ייחד לב" ומשתמש בכוחות שלו הפנימיים, הוא מגלה דברים עצומים. אבל, ממשיך יבלח"א הגאון שליט"א, יש כאן בחינה נוספת כפי שנאמר ב"אבות": "אם בטלת מן התורה יש לך בטלים הרבה", והפירוש הוא כפי שמוכר באבות דרבי נתן, שכשאדם מבטל תורה, שולחים לו מפריעים מן השמים, ומי שעושה בכל כוחו ומבקש לעשות רצון ד', אזי רגלי חסידיו ישמרו, והקב"ה נותן לו כוחות רבים.

ואם כן, מסיים הגר"א אורנשטיין שליט"א, אין זה מקרה שרבי משה זצ"ל הצליח להעפיל ולהגיע לכאלו דרגות. זה הגיע לו לאחר עמל ויגיעה ולאחר ש"ייחד הלב" שלו ידע והבין את הדברים האמתיים לאשורם, ממילא הוא קיבל כוחות גדולים ועצומים.

במחיצתו של מורו ורבו הגאון הצדיק רי"א וינטרויב זצוק"ל

פרק מיוחד במינו היה לימודו והתבטלותו של רבי משה זצ"ל קמיה מורו ורבו המובהק הגאון הצדיק רבי ישראל אליהו וינטרויב זצוק"ל. וכמים הפנים אל הפנים, כך השיב לו רבי ישראל אליהו אהבה והערכה עצומה.

במהלך השבעה התוודענו למכתב שכתב עליו מורו ורבו זצוק"ל, שנתיים וחצי בלבד לאחר שהחל ללמוד אצלו (תחילת לימודו הייתה בגיל 33 בלבד). במכתב הייחודי מתאר אותו רבי ישראל אליהו בביטויים עצומים ומכנה אותו "מתלמידי המובהקים. עילוי מלידה, ובעל דעת תורה בכל סוגיות הש"ס, וצנוע על אף הכל"...